

Inhoudsopgave

1	Aanleiding onderzoek nieuwsbrief de Waterlijn	2
2	Onderzoeksgroep en onderzoeksaanpak	2
3	Leesgedrag	5
4	Verschijning	6
5	Inhoudelijke beoordeling.....	7
6	Taalgebruik en vormgeving	11
7	Algemene beoordeling	13
8	Conclusies	15
	Bijlage 1: Tabellenrapport	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Aanleiding onderzoek nieuwsbrief de Waterlijn

Eén van de communicatiemiddelen van Nieuwe Hollandse Waterlinie naar professionals toe is nieuwsbrief de Waterlijn waarin men informatie geeft over technische details van plannen en projecten rondom de Hollandse Waterlinie.

Voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie is het belangrijk om te weten wat de lezers vinden van deze nieuwsbrief. Is het taalgebruik van de nieuwsbrief duidelijk en begrijpelijk? Hoe worden de nieuwsbrieven gelezen en op prijs gesteld? Hoe tevreden is men over de opzet en vormgeving? Kortom, hoe beoordelen de ontvangers de nieuwsbrieven.

In het onderzoek hebben de lezers over de volgende onderwerpen hun mening kunnen geven:

- Leesgedrag
- Verschijning
- Inhoudelijke beoordeling
- Taalgebruik en vormgeving
- Algemene beoordeling

Onderzoekresultaten geven inzicht in de mening en waardering van de lezers over verschillende aspecten van de Waterlijn. Informatie op welke punten men de nieuwsbrief mogelijk nog kan verbeteren.

2 Onderzoeksgroep en onderzoeksaanpak

Nieuwe Hollandse Waterlinie heeft een artikel geplaatst in de nieuwsbrief van december met een oproep om deel te nemen aan het onderzoek. In het artikel stond een internetadres van de webpagina waar men de vragenlijst meteen kon invullen. Deze nieuwsbrief is verspreid onder 2300 lezers. Vervolgens heeft de Nieuwe Hollandse Waterlinie nog per email een reminder gestuurd naar 700 professionals waar zij een e-mailadres van hadden.

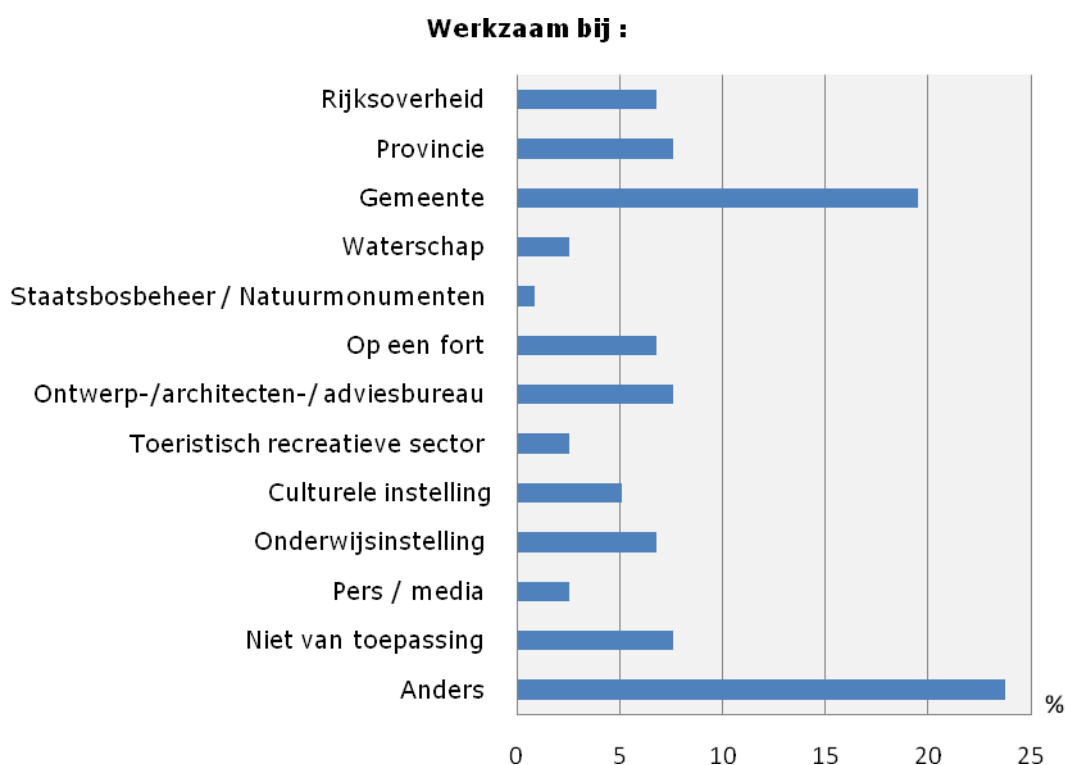
Aan het onderzoek hebben 118 lezers meegedaan. Deze respons lijkt niet al te hoog maar het is moeilijk te zeggen waar de non-respons uit bestaat. Dit kunnen mensen zijn die de nieuwsbrief (nog) niet hebben gelezen, of wel hebben gelezen maar de oproep niet hebben gezien. Of zij hebben de oproep wel gezien maar geen computer in de buurt gehad om de enquête in te vullen of zij voelde zich niet geroepen om aan de oproep te voldoen.

Om bovenstaande redenen is het lastig om de juiste steekproefgrootte te bepalen en daaruit voortvloeiend het exacte betrouwbaarheidsniveau van het onderzoek te berekenen.

Aan de andere kant is het zo dat een steekproefgrootte van 100 in het algemeen wel groot genoeg is om "redelijk" betrouwbare uitspraken te doen.

Dit betekent dat de resultaten niet zonder meer genereerbaar zijn naar de totale populatie, maar wel een goede indicatie geven van de mening en waardering van de onderzoeksgroep over de Waterlijn.

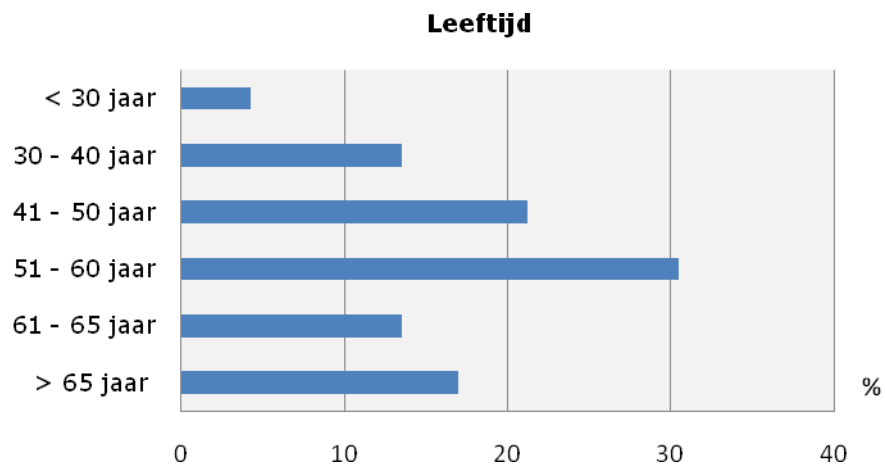
De onderzoeksgroep ziet er als volgt uit.

Bijna een vijfde van de lezers (19%) is werkzaam bij de gemeente. Minder dan een tiende werkt bij de provincie (8%), de rijksoverheid (7%), een onderwijsinstelling (7%), een ontwerp-, architecten- of adviesbureau (8%) en op een fort (7%).

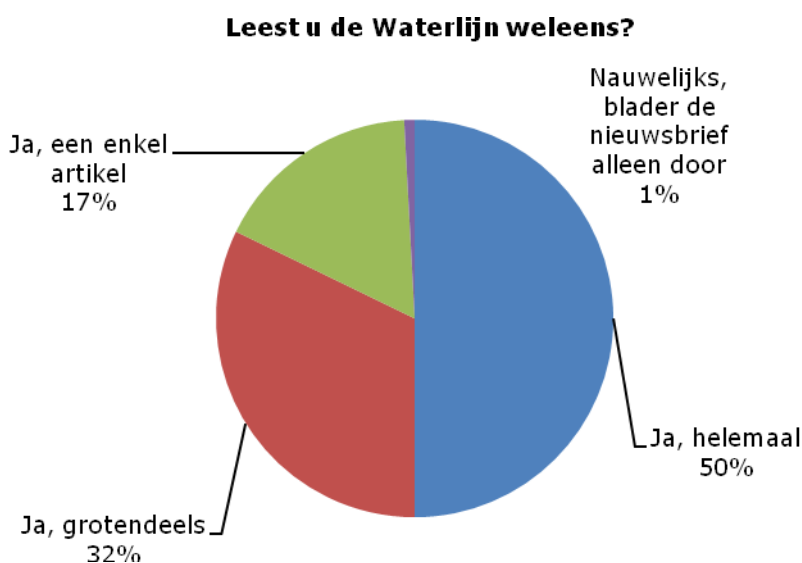
In de categorie anders zijn nog verschillende andere werkzaamheden genoemd, zoals aannemersbedrijf, zelfstandig filmmaker en branchevereniging bouw. Deze zijn allen na te lezen in het bijbehorende tabellenrapport.

Het merendeel van de lezers is ouder dan 50 jaar (61%). Hiervan zijn de meeste lezers tussen de 41 en 50 jaar (21%) en de 51 en 60 jaar (31%). Verder is 17% ouder dan 65 jaar, 14% tussen de 30 en 40 jaar en 14% tussen de 61 en 65 jaar. Van de lezers is 4% jonger dan 30 jaar.

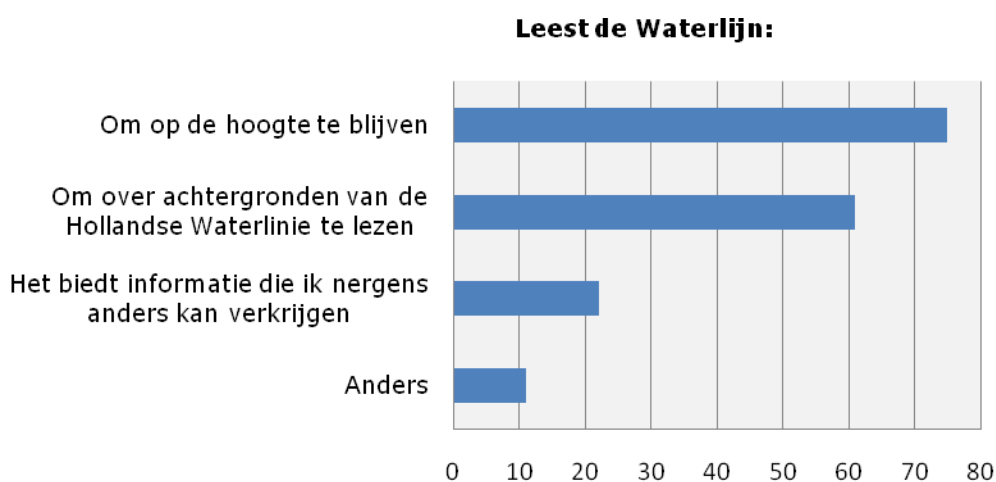
3 Leesgedrag

Als eerste is geïnventariseerd of en hoe men de nieuwsbrief leest. De helft van de onderzoeksgroep (50%) leest de Waterlijn helemaal en eenderde (32%) leest de nieuwsbrief grotendeels.

Van de onderzoeksgroep leest 17% een enkel artikel en 1% bladert de nieuwsbrief alleen door.

Vaakst genoemde redenen om de Waterlijn te lezen zijn 'om op de hoogte te blijven' (75%) en om over achtergronden van de Hollandse Waterlinie te lezen (61%).

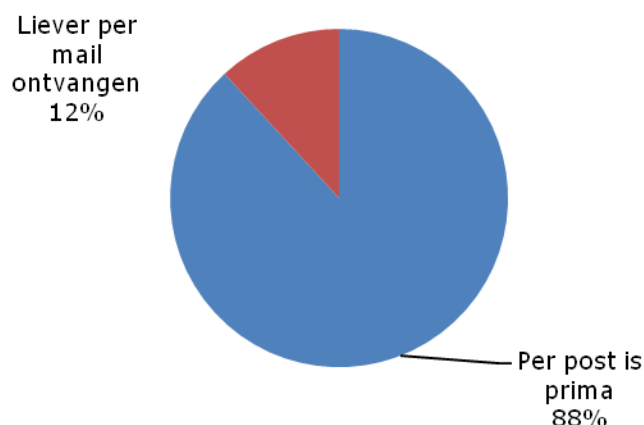
Meerdere antwoorden waren mogelijk, daardoor telt het totaal op tot meer dan 100%

Meer dan een vijfde (22%) leest de Waterlijn omdat daar informatie in staat die nergens anders te krijgen is. In de categorie 'anders' zijn nog diverse andere redenen genoemd, zoals interesse en betrokkenheid door werk. Alle genoemde redenen zijn na te lezen in het bijbehorende tabellenrapport.

4 Verschijning

De nieuwsbrief ontvangen de lezers per post. Het merendeel (88%) vindt dit ook prima, 12% zou de Waterlijn liever per mail ontvangen.

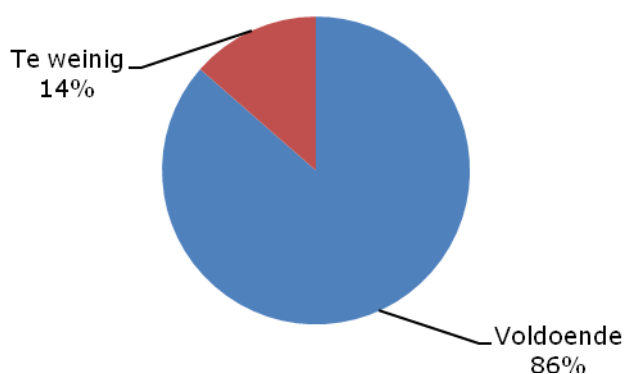
Ontvangst Waterlijn liever per post of e-mail?

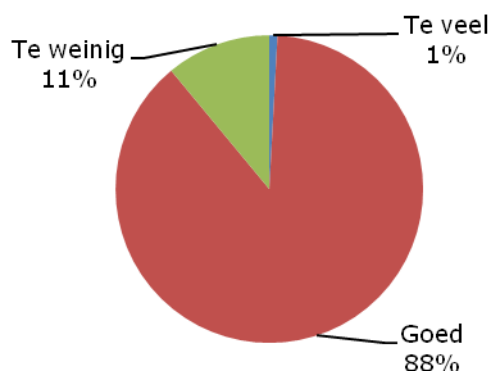
De Waterlijn verschijnt vier keer per jaar. Dit aantal is voor niemand te vaak, 14% zou de Waterlijn wel vaker willen ontvangen. Voor de meerderheid van de onderzoeksgroep (86%) is vier keer per jaar voldoende.

Het aantal pagina's van de nieuwsbrief is voor de meeste lezers goed (88%), volgens meer dan een tiende (11%) is het aantal pagina's te weinig.

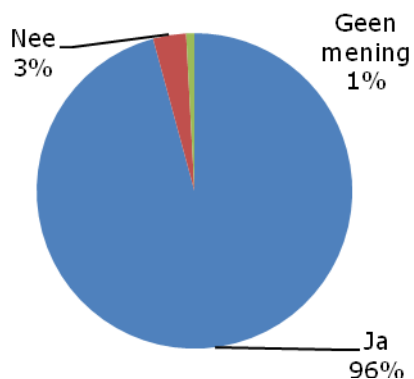
Frequentie vier keer per jaar is:

Het aantal pagina's is:

Herkennt de nieuwsbrief direct als een uitgave van het projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie:

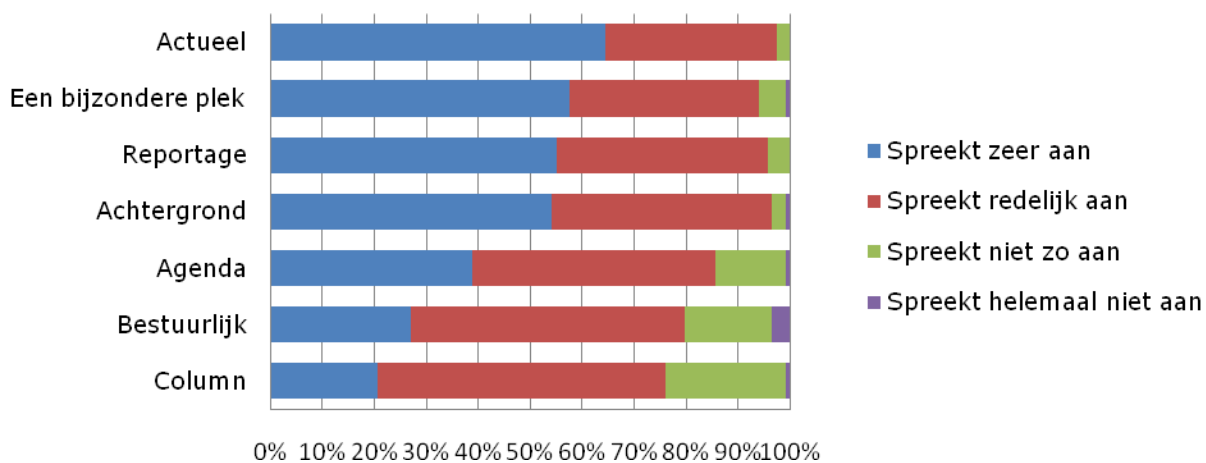

De Waterlijn is een uitgave van het projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie. Verreweg de meeste lezers (96%) herkennen direct dat de nieuwsbrief van Nieuwe Hollandse Waterlinie afkomstig is.

5 Inhoudelijke beoordeling

In de Waterlijn staan verschillende rubrieken, zoals de 'agenda', 'bestuurlijk nieuws', 'de column' en 'een bijzondere plek'. In het onderzoek hebben de lezers kunnen aangeven in hoeverre de verschillende rubrieken hen aanspreken.

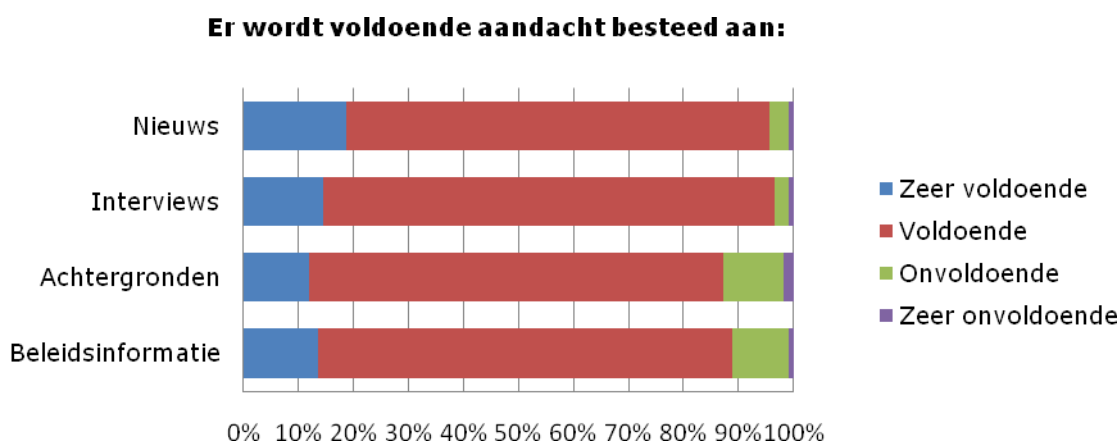
In hoeverre spreken onderstaande rubrieken in de Waterlijn aan:

Uit de diagram is op te maken dat alle rubrieken bij 76% tot 98% van de lezers redelijk tot zeer aanspreken. De rubriek 'actueel' spreekt het meest aan (zeer 64% , redelijk 33%), gevolgd door de rubriek 'een bijzondere plek'(zeer 58% , redelijk 37%). De rubrieken 'reportage' (zeer 55%, redelijk 41%) en 'achtergrond' (zeer 54% , redelijk 42%) scoren ongeveer hetzelfde.

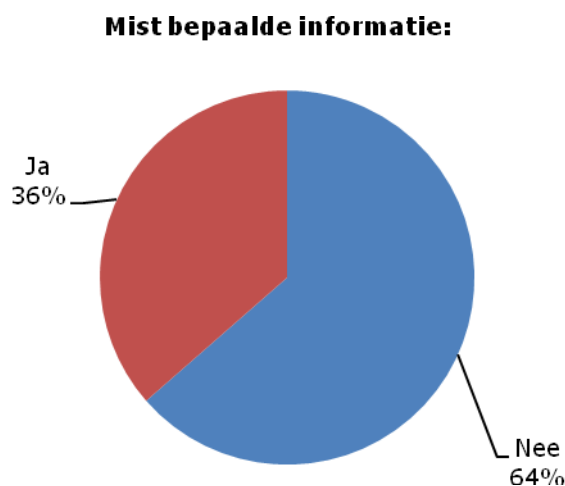
De 'column' spreekt vergeleken met de andere rubrieken het minst aan, bijna een kwart (24%) van de lezers vindt de column niet zo of helemaal niet aanspreken.

Vervolgens is in het onderzoek de lezers gevraagd of zij vinden dat er voldoende aandacht wordt besteed aan de items nieuws, interviews, achtergronden en beleidsinformatie.

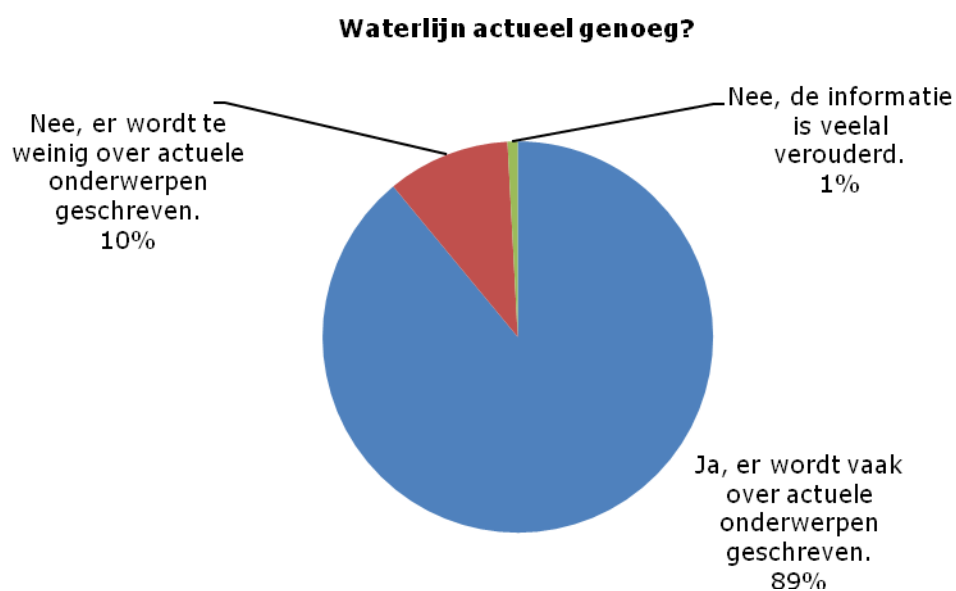
In de diagram is te zien dat 87% tot 97% van de lezers vinden dat er in de nieuwsbrief voldoende aandacht wordt besteed aan de verschillende items. Met name de aandacht voor nieuws en interviews is (zeer) voldoende (respectievelijk 96% en 97%). Meer dan 10% van de lezers vindt dat er onvoldoende aandacht is voor achtergronden en beleidsinformatie, de andere lezers zijn wel tevreden over de mate waarin deze aan bod komen in de nieuwsbrief.

Op de vraag of men nog informatie mist in de nieuwsbrief antwoordde 64% van niet, meer dan eenderde mist nog wel bepaalde informatie.

De 36% lezers die informatie missen hebben kunnen aangeven welke informatie dat is. Hierbij zijn veel verschillende antwoorden gegeven, zoals goede voorbeelden van behoud door ontwikkeling, af en toe een plattegrond of locatiekaartje, adressen van de diverse objecten, een overzicht van lopende werkzaamheden per deelgebied van de waterlinie en gesprekken met oud gebruikers, soldaten of gevangenen. Alle gemiste informatie is na te lezen in het bijbehorende tabellenrapport.

Of de nieuwsbrief actueel genoeg is, daar kan 89% van de onderzoeksgroep zich in vinden. Volgens hen wordt er vaak over actuele onderwerpen geschreven. Eentiende van de lezers (10%) is van mening dat er nog te weinig actuele onderwerpen zijn.

De lengte van de artikelen is volgens een meerderheid van de lezers goed (88%), 7% vindt dat er te veel korte artikelen zijn en 5% is van mening dat er te veel lange artikelen in staan.

6 Taalgebruik en vormgeving

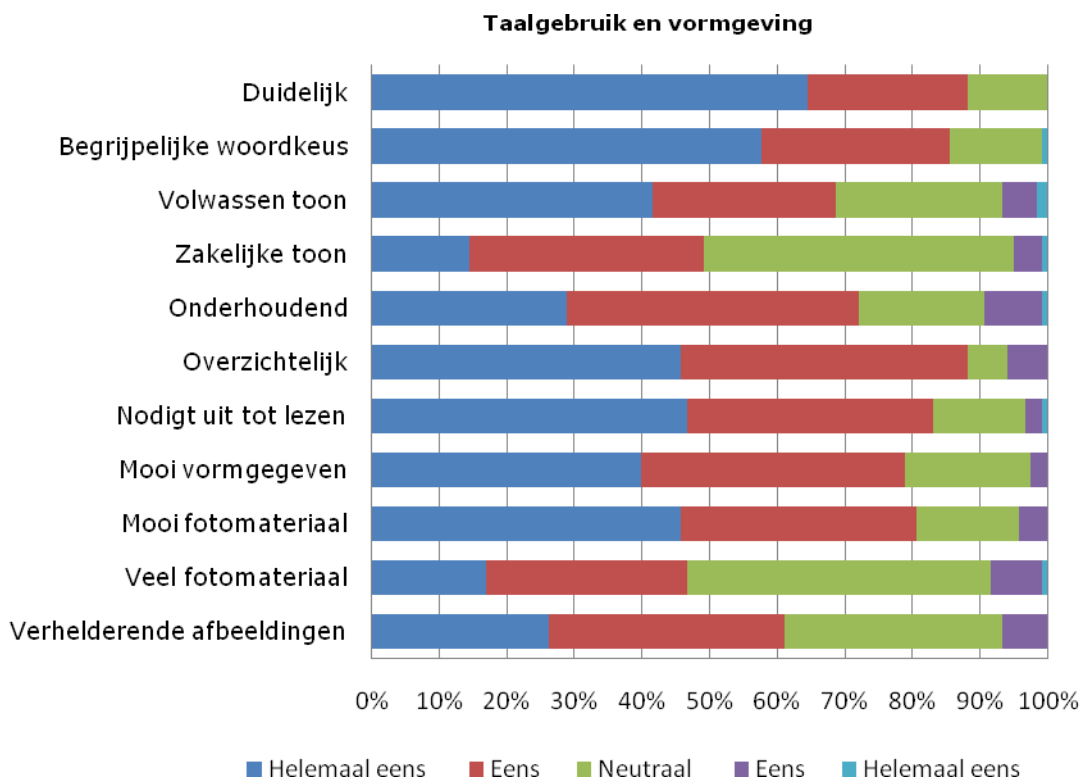
De lezers is in het onderzoek een aantal trefwoorden voorgelegd, positieve en negatieve, over het taalgebruik, de schrijfstijl, de vormgeving en het beeldmateriaal in de Waterlijn. In onderstaande tabel staan links de positieve termen en rechts de negatieve. Wat meteen opvalt is dat men overwegend positief is over alle gevraagde aspecten.

Over de duidelijkheid van het taalgebruik is 88% tevreden, niemand vindt het taalgebruik onduidelijk. Ook is men overwegend positief over de begrijpelijke woordkeus in de nieuwsbrief, slechts 0,8% vindt dat er te veel moeilijke woorden worden gebruikt. De schrijfstijl is ook overwegend positief beoordeeld. Bijna zeven van de tien (69%) vinden de toon volwassen, volgens een klein gedeelte (7%) is de toon kinderachtig. Minder dan de helft (46%) is neutraal over de zakelijk of onzakelijk toon van de schrijfstijl, 49% vindt het wel een zakelijke toon. Bijna driekwart van de lezers (72%) vindt de schrijfstijl onderhoudend, bijna eentiende (9%) vindt deze saai.

	Helemaal eens	Eens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	
Taalgebruik						
Duidelijk	64,4	23,7	11,9			Onduidelijk
Begrijpelijke woordkeus	57,6	28,0	13,6		,8	Veel moeilijke woorden
Schrijfstijl						
Volwassen toon	41,5	27,1	24,6	5,1	1,7	Kinderachtige toon
Zakelijke toon	14,4	34,7	45,8	4,2	,8	Onzakelijke toon
Onderhoudend	28,8	43,2	18,6	8,5	,8	Saai
Vormgeving						
Overzichtelijk	45,8	42,4	5,9	5,9		Onoverzichtelijk
Nodigt uit tot lezen	46,6	36,4	13,6	2,5	,8	Nodigt niet uit tot lezen
Mooi vormgegeven	39,8	39,0	18,6	2,5		Lelijk vormgegeven
Beeldmateriaal						
Mooi fotomateriaal	45,8	34,7	15,3	4,2		Lelijk fotomateriaal
Veel fotomateriaal	16,9	29,7	44,9	7,6	,8	Weinig fotomateriaal
Verhelderende afbeeldingen	26,3	34,7	32,2	6,8		Afbeeldingen voegen niets toe

De vormgeving is voor 88% lezers overzichtelijk, voor 6% is het onoverzichtelijk. Van de lezers vindt 83% dat de vormgeving van de nieuwsbrief uitnodigt tot lezen en 78% vindt de Waterlijn ook mooi vorm gegeven, 3% is het daar niet mee eens.

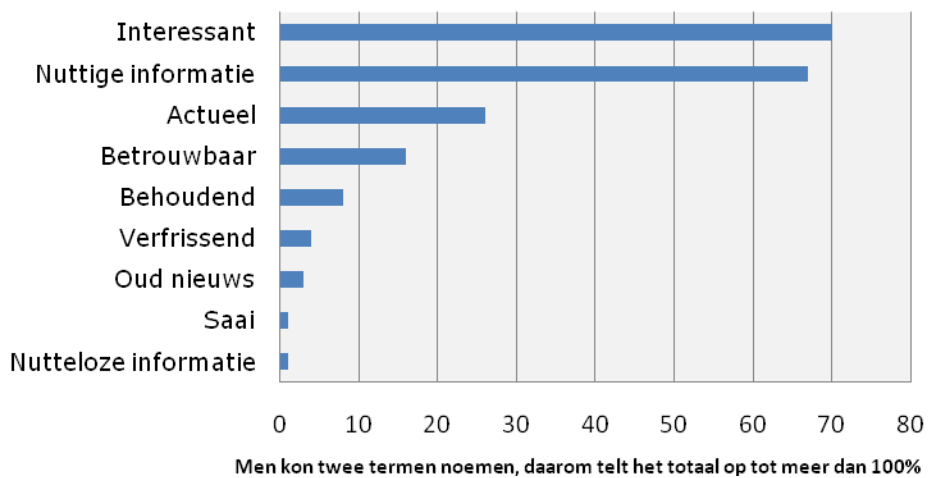
Acht van de tien lezers (81%) vinden het fotomateriaal mooi. Of het fotomateriaal te veel of te weinig is, is voor 45% niet helemaal duidelijk, 47% vindt het wel veel en 8% vindt het weinig. Verder zijn zes van de tien lezers (61%) van mening dat de afbeeldingen verhelderend zijn, volgens 7% voegen ze niks toe.

7 Algemene beoordeling

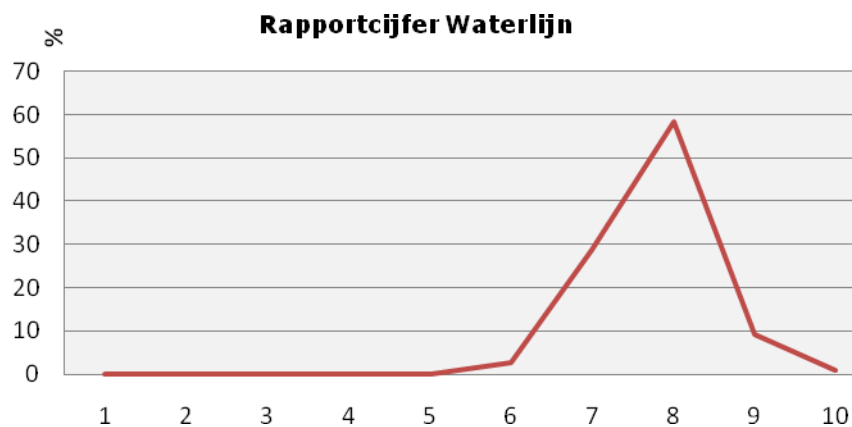
Om te inventariseren wat de lezers vinden van de uitstraling van de nieuwsbrief is hen een tiental trefwoorden voorgelegd met de vraag twee trefwoorden te kiezen die zij het meest bij de nieuwsbrief vinden passen.

Termen die het meest bij de Waterlijn passen

De twee termen 'interessant' (70%) en 'nuttige informatie' (67%) zijn het vaakst gekozen als passend bij de Waterlijn. De termen actueel (25%) en behoudend (16%) zijn minder vaak als passend bij de nieuwsbrief.

Als laatste hebben de lezers de Waterlijn nog kunnen beoordelen met een rapportcijfer.

Er zijn geen onvoldoendes gegeven. Het cijfer 8 is het vaakst gegeven (59%), gevolgd door een 7 (29%). Gemiddeld geven de lezers nieuwsbrief de Waterlijn een dikke voldoende, namelijk een 7,8.

De grote meerderheid van de onderzoeksgroep (96%) zou het dan ook jammer vinden als zij de Waterlijn niet meer zouden ontvangen.

8 Conclusies

- In het algemeen is de nieuwsbrief door de lezers goed beoordeeld met een 7,8.
- De twee termen 'interessant' en 'nuttige informatie' zijn het vaakst gekozen als passend bij de Waterlijn
- Taalgebruik, schrijfstijl, vormgeving en beeldmateriaal zijn voornamelijk positief beoordeeld.
- De meerderheid van de onderzoeksgroep leest de nieuwsbrief grotendeels of helemaal. Vaakst genoemde redenen om de Waterlijn te lezen zijn 'om op de hoogte te blijven' en om over achtergronden van de Hollandse Waterlinie te lezen.
- De rubriek 'actueel' spreekt het meest aan, gevolgd door de rubrieken 'een bijzondere plek' 'reportage' en 'achtergrond'.
- De lezers vinden dat er in de nieuwsbrief wel voldoende aandacht wordt besteed aan nieuws, interviews, achtergronden en beleidsinformatie, maar dan eenderde heeft aangegeven nog wel bepaalde informatie missen.
- Voor de meeste lezers is de nieuwsbrief actueel genoeg.
- De lengte van de artikelen is volgens een meerderheid van de lezers goed.
- Het aantal pagina's van de nieuwsbrief is voor de meeste lezers naar tevredenheid.
- De Waterlijn verschijnt vier keer per jaar, dit is voor de meerderheid van de onderzoeksgroep voldoende.
- De grote meerderheid van de onderzoeksgroep zou het jammer vinden als zij de Waterlijn niet meer zouden ontvangen.

9 Bijlage: Tabellenrapport

Antwoordpercentages op de vragen

1. Leest u Waterlijn wel eens?

	Aantal	%
Ja, helemaal	59	50,0
Ja, grotendeels	38	32,2
Ja, een enkel artikel	20	16,9
Nauwelijks, ik blader de nieuwsbrief alleen door	1	,8
Totaal	118	100,0

2. Leest u de Waterlijn voor uw werk of privé?

	Aantal	%
Voor werk	63	53,4
Privé	55	46,6
Totaal	118	100,0

3. Waarom leest u Waterlijn? (U kunt meerdere antwoorden geven)

	Aantal	% Antw.	% Resp
Om op de hoogte te blijven	89	44,5%	75,4%
Om over achtergronden van de Hollandse Waterlinie te lezen	72	36,0%	61,0%
Het biedt informatie die ik nergens anders kan verkrijgen	26	13,0%	22,0%
Anders	13	6,5%	11,0%
Totaal (N = 118)	200	100	169,5%

Anders:

- advisering stichting Menno van Coehoorn
- alle drie bovenstaande
- als bron/basis voor mijn werk
- betrokken bij de uitwerking
- heb met het Oud leden FanfareKorps der Genie reeds een aantal malen opgetreden op een aantal forten. Tevens ben ik voorzitter van de Vereniging Oud Pontonniers En Torpedisten. Vandaar mijn interesse.
- hobby
- ik woon in het gebied min of meer
- interesse
- interesse in forten
- interviews met betrokkenen
- kijk of we genoemd worden

- te kijken wat we aan de Holl. Waterlinie kunnen bijdragen met ons werk
- voor het eerst ontvangen.
- vroeger werkte ik er aan.
- wie weet stof voor een documentaire

4. U ontvangt de Waterlijn per post. Bent u hier tevreden over?

	Aantal	%
Ja, per post is prima	104	88,1
Nee, ik wil de nieuwsbrief liever per mail ontvangen	14	11,9
Totaal	118	100,0

5. De Waterlijn verschijnt vier keer per jaar. Vindt u dat:

	Aantal	%
Voldoende	102	86,4
Te weinig	16	13,6
Totaal	118	100,0

6. Herkent u de nieuwsbrief direct als een uitgave van het projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie?

	Aantal	%
Ja	113	95,8
Nee	4	3,4
Geen mening	1	,8
Totaal	118	100,0

7. Hoe beoordeelt u het aantal pagina's

	Aantal	%
Te veel	1	,8
Goed	104	88,1
Te weinig	13	11,0
Totaal	118	100,0

8. Kunt u aangeven in hoeverre onderstaande rubrieken in Waterlijn u aanspreken?

Actueel (pag. 1-3)

	Aantal	%
Spreekt zeer aan	76	64,4
Spreekt redelijk aan	39	33,1
Spreekt niet zo aan	3	2,5
Totaal	118	100,0

Column (pag. 3)

	Aantal	%
Spreekt zeer aan	24	20,5
Spreekt redelijk aan	65	55,6
Spreekt niet zo aan	27	23,1
Spreekt helemaal niet aan	1	,9
Totaal	117	100,0

Reportage (pag. 4-5)

	Aantal	%
Spreekt zeer aan	65	55,1
Spreekt redelijk aan	48	40,7
Spreekt niet zo aan	5	4,2
Totaal	118	100,0

Achtergrond (pag. 6)

	Aantal	%
Spreekt zeer aan	64	54,2
Spreekt redelijk aan	50	42,4
Spreekt niet zo aan	3	2,5
Spreekt helemaal niet aan	1	,8
Totaal	118	100,0

Agenda (pag. 7)

	Aantal	%
Spreekt zeer aan	46	39,0
Spreekt redelijk aan	55	46,6
Spreekt niet zo aan	16	13,6
Spreekt helemaal niet aan	1	,8
Totaal	118	100,0

Bestuurlijk (pag. 7)

	Aantal	%
Spreekt zeer aan	32	27,1
Spreekt redelijk aan	62	52,5
Spreekt niet zo aan	20	16,9
Spreekt helemaal niet aan	4	3,4
Totaal	118	100,0

Een bijzondere plek (pag. 8)

	Aantal	%
Spreekt zeer aan	68	57,6
Spreekt redelijk aan	43	36,4
Spreekt niet zo aan	6	5,1
Spreekt helemaal niet aan	1	,8
Totaal	118	100,0

9. Vindt u dat er voldoende aandacht wordt besteed aan:

Nieuws

	Aantal	%
Zeer voldoende	22	18,8
Voldoende	90	76,9
Onvoldoende	4	3,4
Zeer onvoldoende	1	,9
Totaal	117	100,0

Interviews

	Aantal	%
Zeer voldoende	17	14,5
Voldoende	96	82,1
Onvoldoende	3	2,6
Zeer onvoldoende	1	,9
Totaal	117	100,0

Achtergronden

	Aantal	%
Zeer voldoende	14	11,9
Voldoende	89	75,4
Onvoldoende	13	11,0
Zeer onvoldoende	2	1,7
Totaal	118	100,0

Beleidsinformatie

	Aantal	%
Zeer voldoende	16	13,6
Voldoende	89	75,4
Onvoldoende	12	10,2
Weet ik niet	1	,8
Totaal	118	100,0

10. Mist u bepaalde informatie? (bijvoorbeeld uitvoeringsprojecten, interviews met omwonenden, toeristische informatie)

	Aantal	%
Nee	75	63,6
Ja, namelijk	43	36,4
Totaal	118	100,0

Gemiste informatie:

- stand van zaken uitvoeringsprojecten., wat is er bereikt? 2.
Goede voorbeelden van behoud door ontwikkeling
- af en toe een plattegrond of locatiekaartje
- afgeronde projecten
- de adressen van de diverse objecten
- een minder verbrokkeld plan voor de hele linie. En hoe zit het met de grebbelinie? Maar dit in natuurlijk "wishfull thinking" van mijn kant

- een overzicht van lopende werkzaamheden per deelgebied van de waterlinie.
- een regelmatig totaaloverzicht van de stand van zaken
- een soort thermometer van de uitvoering. Waar is dat aan de gang?
- flora en fauna
- fort gerichte informatie vaak selectief
- geschiedenis
- gesprekken met oud gebruikers, soldaten of gevangenen
- historie
- hoe bijv. natuur- en wateropgaven worden gecombineerd met cultuurhistorie
- info over voortgang
- interviews betrokkenen, wetenswaardigheden, overzicht NHW-producten, overzicht projecten, voortgang projecten
- loge info, activiteiten etc. toekomst
- mag wat meer geschiedenis
- meer info over toegankelijkheid/bezoek/rondleidingen ed
- meer toerisme
- meningen van betrokken gemeenten t.a.v. nieuwe ontwikkelingen.
- meer over problemen en oplossingen bij de uitvoering
- o.a. status aanvraag NHW als rijksmonument en werelderfgoed
- onderwijs
- ontwerp/ideeën
- scholen/educatie
- status en projectvoortgang van ieder fort aan de linie.
- terugblik gerealiseerde projecten, ervaringen daarmee
- toekomstplannen forten en toeristische info zou meer kunnen
- uitvoering en voortgang van projecten
- uitvoeringsprojecten en d ervaringen die hiermee worden opgedaan
- uitvoeringsprojecten
- uitvoeringsprojecten en toeristische info
- uitvoeringsprojecten, en hoe mensen (de gewone burger) meer betrokken worden
- vormgevende disciplines
- vrijwilligers
- wat meer geschiedkundige achtergrond
- weinig over wandelen bij en in de omgeving van de Waterlinie
- werk in uitvoering
- werk van vrijwilligers in de linie
- werken in uitvoering
- uitvoerende projecten, omwonenden, toeristische info

11. Vindt u Waterlijn actueel genoeg?

	Aantal	%
Ja, er wordt vaak over actuele onderwerpen geschreven.	105	89,0
Nee, er wordt te weinig over actuele onderwerpen geschreven.	12	10,2
Nee, de informatie is veelal verouderd.	1	,8
Totaal	118	100,0

12. Wat vindt u in het algemeen van de lengte van de artikelen?

	Aantal	%
Ik vind dat er te veel lange artikelen in staan.	6	5,1
Ik vind de lengte van de artikelen goed.	104	88,1
Ik vind dat er te veel korte artikelen in staan.	8	6,8
Totaal	118	100,0

Duidelijk - Onduidelijk

	Aantal	%
Helemaal eens	76	64,4
Eens	28	23,7
Neutraal	14	11,9
Totaal	118	100,0

Begrijpelijke woordkeus - Veel moeilijke woorden

	Aantal	%
Helemaal eens	68	57,6
Eens	33	28,0
Neutraal	16	13,6
Helemaal eens	1	,8
Totaal	118	100,0

Kinderachtige toon - Volwassen toon

	Aantal	%
Helemaal eens	2	1,7
Eens	6	5,1
Neutraal	29	24,6
Eens	32	27,1
Helemaal eens	49	41,5
Totaal	118	100,0

Zakelijke toon - Onzakelijke toon

	Aantal	%
Helemaal eens	17	14,4
Eens	41	34,7
Neutraal	54	45,8
Eens	5	4,2
Helemaal eens	1	,8
Totaal	118	100,0

Onderhoudend - Saai

	Aantal	%
Helemaal eens	34	28,8
Eens	51	43,2
Neutraal	22	18,6
Eens	10	8,5
Helemaal eens	1	,8
Totaal	118	100,0

Overzichtelijk - Onoverzichtelijk

	Aantal	%
Helemaal eens	54	45,8
Eens	50	42,4
Neutraal	7	5,9
Eens	7	5,9
Totaal	118	100,0

Nodigt uit tot lezen - Nodigt niet uit tot lezen

	Aantal	%
Helemaal eens	55	46,6
Eens	43	36,4
Neutraal	16	13,6
Eens	3	2,5
Helemaal eens	1	,8
Totaal	118	100,0

Mooi vormgegeven - Lelijk vormgegeven

	Aantal	%
Helemaal eens	47	39,8
Eens	46	39,0
Neutraal	22	18,6
Eens	3	2,5
Totaal	118	100,0

Mooi fotomateriaal - Lelijk fotomateriaal

	Aantal	%
Helemaal eens	54	45,8
Eens	41	34,7
Neutraal	18	15,3
Eens	5	4,2
Totaal	118	100,0

Veel fotomateriaal - Weinig fotomateriaal

	Aantal	%
Helemaal eens	20	16,9
Eens	35	29,7
Neutraal	53	44,9
Eens	9	7,6
Helemaal eens	1	,8
Totaal	118	100,0

Verhelderende afbeeldingen - Afbeeldingen voegen niets toe

	Aantal	%
Helemaal eens	31	26,3
Eens	41	34,7
Neutraal	38	32,2
Eens	8	6,8
Totaal	118	100,0

17. Kies maximaal twee termen die u het meest vindt passen bij Waterlijn:

	Aantal	% Antw.	% Resp
Betrouwbaar	19	8,2%	16,1%
Saai	1	,4%	,8%
Nuttige informatie	79	34,2%	66,9%
Oud nieuws	3	1,3%	2,5%
Interessant	83	35,9%	70,3%
Verfrissend	5	2,2%	4,2%
Nutteloze informatie	1	,4%	,8%
Actueel	31	13,4%	26,3%
Behoudend	9	3,9%	7,6%
Totaal (N = 118)	231	100	195,8%

18. Welk rapportcijfer geeft u de nieuwsbrief? (1=zeer slecht, 10=uitmuntend)

	Aantal	%
6	3	2,5
7	34	28,8
8	69	58,5
9	11	9,3
10	1	,8
Totaal	118	100,0

19. Waar werkt u?

	Aantal	%
Rijksoverheid	8	6,8
Provincie	9	7,6
Gemeente	23	19,5
Waterschap	3	2,5
Staatsbosbeheer / Natuurmonumenten	1	,8
Op een fort	8	6,8
Ontwerpbureau/ architectenbureau / adviesbureau	9	7,6
Toeristisch recreatieve sector	3	2,5
Culturele instelling (bibliotheek, museum, erfgoedhuis, historische vereniging enz)	6	5,1
Onderwijsinstelling	8	6,8
Pers / media	3	2,5
Niet van toepassing	9	7,6
Anders, namelijk	28	23,7
Totaal	118	100,0

Anders:

- aannemersbedrijf
- adviseur stichting MvC
- als zelfstandig filmmaker/journalist
- bedrijfsleven
- bestuurlijk bij waterschap en Natuurmonumenten
- bewoner fort
- branchevereniging voor de bouw
- dienst landelijk Gebied
- fractieassistent politieke partij in gemeenteraad
- gepensioneerd
- Gepensioneerd/VUT
- gewest
- gids in forten van de Stelling van Amsterdam
- historicus, vrijwilliger museum
- natuur- en milieu educatieve organisatie en communicatie
- pensionaat
- polderwachter (kunst)
- privé
- profit organisatie
- project met combinatie van fort en re-integratie
- sport centrum
- telecombedrijf
- uitgeverij
- via Stichting De Nieuwe Stilte
- Vlaamse overheid
- vrijwilliger
- vrijwilliger bij de IJssellinie in Olst
- vrijwilliger sbb
- vrijwilliger zoogdierverseniging

- zelfstandig ondernemer monumentenzorg en architectuurgeschiedenis
- zelfstandige

20. Wat is uw leeftijd?

	Aantal	%
< 30	5	4,2
30 - 40	16	13,6
41 - 50	25	21,2
51 - 60	36	30,5
61 - 65	16	13,6
65+	20	16,9
Totaal	118	100,0

21. Zou u het jammer vinden als u Waterlijn niet meer zou ontvangen?

	Aantal	%
Ja	113	95,8
Nee	5	4,2
Totaal	118	100,0

Algemene opmerkingen:

- Als beheerder mis ik ons werk onze naam wel eens. Bv Foto van JP op Fort Vuren worden wij niet vermeld, en het werkbezoek eindigde op Fort Vuren en niet op Loevestein !! Da's jammer
- Als geregeld terugkomend artikel op te nemen: een historische bijdrage over een bepaald fort/werk/sluis, enz.
- Behoudsvoornemens belangrijk om te vermelden: erfgoed bewaren op prachtige locaties.
- Ben tevreden
- Bij het bespreken van een fort (zoals onlangs Fort a.d. Kop) zou het wel handig zijn als er een kaartje bij zit waar dit fort zich nu precies bevindt.
- De afgelopen 2 jaar door persoonlijke omstandigheden hier minder aandacht aan besteed. Daarom ook maar overal "neutraal" ingevuld voor vormgeving etc. Verbeteringen zijn altijd mogelijk, maar "hoedt U voor namaak" en "leukigheid" zou ik zeggen.
- De nieuwe NHW Loge is nog niet genoemd in de Waterlinie. Daar worden nu zaken behandeld en bedacht hopelijk zla het nieuwe ondernemers aanmoedigen om erbij te komen.
- De verschillende rubrieken duidelijker van elkaar onderscheiden.
- Enkele punten als toelichting: - soms staan er (te)veel foto's in van hoofden van mensen., die voegen m.i. te weinig toe aan een artikel - de inhoud van de artikelen mag m.i. wat bondiger en concreter - meer artikelen over: wat staat er op stapel (i.p.v. verslag-vorm over wat geweest is) Maar voor alle punten geldt: het is maar voor welke doelgroep deze nieuwsbrief bedoeld is. Inhoud en schrijfstijl moeten daarop afgestemd en gericht zijn.
- Er zijn allerlei ontwikkelingen gaande voor het behoud van de linie en het

bijbehorende landschap. Ik mis de uitvoering daarvan soms in het blad. Wat is er onder handen?

- Ga zo door
- Ga zo door! Rubriek uit de omgeving (vaak achterpagina hoeft niet, verder erg goed. S.v.p. vaker verschijnen, goede bron van informatie.
- ga zo door.
- Ga zo dor, want we hebben nog veel uitdagingen bij het project NHW en Waterlijn kan ons prima helpen om het draagvlak te behouden of vergroten.
- Gezien de ontwikkelingen, is alles voor verbetering/aanpassing vatbaar! Meegroeien met de ontwikkelingen en betrokkenen is dan belangrijk.
- Graag wat meer informatie over aanpassingen en visie over samenwerking m.b.t. de vleermuizen
- Hebben de Pontonniers van het regiment Genietroepen in het verleden ook gewerkt voor de waterlinie? Ik denk aan transporten over water, duikers en het bouwen van bruggen. Misschien kunt u hier eens iets over vermelden in de Waterlijn.
- Het is lastig om antwoorden op een enquête te geven over iets wat vier keer per jaar gebeurt. De Waterlijn is een van de vele tijdschriften en andere informatiebronnen: het is voor mij lastig om een mening te geven die gebaseerd is op een reeks van uitgaven, en is sterk gekleurd door de uitgave van december.
- Het lijkt mij interessant om van alle forten, schansen en andere werken per aflevering een beschrijving te lezen met historie en plannen wat er mee gedaan kan/zou kunnen worden.
- Ik gebruik de informatie zowel privé als voor mijn werk
- Ik vind de highlights leuk en ook de tips voor bijzondere evenementen, houden! Wellicht voor extra informatie verwijzen naar de website? Succes!
- Ik zou graag af en toe een kaartje of plattegrond van een fort of versterking willen zien. Er zijn zoveel interessante objecten waar je zelden of nooit komt, maar die wel beeldend gemaakt kunnen worden. Succes en ga zo door.
- Ik zou graag elk kwartaal een overzicht zien van de uitgaven van boeken en DVD,s over de Hollandse Waterlinie, maar ook over forten in het algemeen.
- Ik zou naast de papieren versie de Waterlijn ook volledig op de website van het projectbureau zetten
- In het gedeelte 'Actueel' (p. 1-3) wel wat veel foto's van groepen mensen., is niet zo interessant! Mis wat meer 'mooie' foto's van landschappen en monumenten.
- In Waterlijn vind ik veel informatie over het huidige gebruik van een monumentale verdedigingslinie. Ik ben er erg in geïnteresseerd en blijf met belangstelling alles volgen
- Interessant en mooi blad. Houden zo!
- ja, bel me gerust
- maak 't meer verdiepend, meer achtergronden, kritischer, durf ook te benoemen waar 't minder gaat
- Meer aandacht voor de "Oude Hollandse Waterlinie
- Meer aandacht voor de rol van vrijwilligers in de Waterlinie. Het blad heeft een te hoog bobo gehalte.
- Meer artikelen over de geschiedenis en ontstaan van de vestingwerken
- Mijn antwoorden zijn gebaseerd op waterlijn nr 29. Dit is voor mij het eerste exemplaar. Als wandelaar een groot deel van het waterliniepad gelopen. Graag zou ik per kwartaal willen weten/lezen of er zichtbaar veranderingen zijn uitgevoerd aan een fort. Dit zal mij prikkelen om weer een te gaan kijken, of, mij de moeite en reiskosten besparen om naar een fort te gaan waar niets gebeurd is.
- Misschien een iets bredere kijk, d.w.z. niet alleen technisch en bestuurlijk

maar ook oog voor landschappelijke, natuurlijke en sociale aspecten van de waterlinie.

- Niet meer dan in vragen genoemd, ga zo door als blad (niet per e-mail). Misschien mogelijk om ook interviews weer te geven met "oud betrokkenen" (brouwerssoldaten) die daadwerkelijk te maken hebben gehad met de waterlinie. Of een fort extra te belichten (bijv. genoemde papsluis te Werkendam), etc.
- Overzicht van bestaande kaarten en bestelmogelijkheid
- Per mail spaart papier, dat is de enige reden dat ik hem liever per mail zou ontvangen. Dan zou ik hem bewaren, nu niet.
- Probeer een beetje van de degelijke lay-out af te komen, blad mag wel wat frisser/moderner worden
- Regelmatig info m.b.t. status NHW zie ook 10) boven Kleine technische artikelen m.b.t. onderhoud / verbetering aan forten opdat door uitwisseling kennisoverdracht kan plaats vinden en dit uiteindelijk ook het behoud van de forten is.
- Soms lijkt het herstel van de waterlinie een beetje een elitair gebeuren dat door bestuurders en vakfanaten is ontketend. Het is interessant om meer zicht te krijgen op de betekenis van al deze initiatieven voor de gewone burgers. Is het bijv. op dit moment nog wel maatschappelijk verantwoord zo veel geld in het herstel te steken of is het juist een manier om de werkgelegenheid te versterken?
- toepassing informatie in het onderwijs, via cultureel erfgoed instellingen bijvoorbeeld., zo is de dvd 'getuigen' prima in te passen in de behandeling van WO2 - promoot dat dan ook!
- Verfrissing kan geen kwaad. Misschien eens spelen met het formaat o.i.d.? Opvallen in bergen post!
- Via de mail en dan iets vaker uit laten komen, of om en om een kortere versie en dan wat meer diepergaand met interviews
- Wat meer vergelijkingen met ander Linies zou leuk zijn
- Waterlijn is onmisbaar geworden in de opbouwfase van het geheel. Nog veel meer bekendheid is van het grootste belang.
- Zo doorgaan.